

"ישיבישע בלאט" "לאמדעס" ב"דף היום" בשו"ת ומ"מ

דף כא.

אף כל דבר המקבל טומאה, וקשה בתרתי, א. הא הלבונה אינה מקבלת טחמאה דבפסחים לה. איצטריך למילף מקרא דהבשר דנטמאת, ב. למה צריך למעט קטורת ממלח ממה שאינה על המזבח החיצון, תיפוק ליה שאינה מקבלת טומאה? על הקושיא הראשונה תי' הראב"ד בפירושו על התורת כהנים יד' ד' דאיצטריך קרא שלא נילף ממתי שבאה המנחה ללבונה רגילה, וכעין זה עתב השפ"א דאיצטריך כשבאה עם המנחה שמקבלת טומאה, וע"ע עולת שלמה, ועל הקושיא השניה עי' במקדש דוד לל' א' מה שתירץ.

הרמב"ם איסור"מ ה' יא' פסק לכאורה כרבי ישמעאל בנו של ריב"ב רק כתב שדבר זה קבלה ואין לו קרא לסמוך עליו, וקשה הא ר"י דריש כלל ופרט וכלל?, עי' כס"מ ולח"מ.

רש"י עצים הקשה מעצי המערכה שמקבלים טומאה, ועי' ח' הגר"ז שהקשה למה לא כתב רש"י שמק"ט מדין הקרבן שבהם? ותי' דבמנחה שדין מלחה מעכב, לא איתמעט דבר שאינו מק"ט, וקרבן עצים איקרי מנחה ולכן אצלם טעון מלח גם כשאין מקבלים טומאה, ועי' חזו"א כג' ז'.

יצאו דם ויין שאין עולים לאישים, וקשה משמואל בזבחים צא: שהמתנדב יין מזלפו על גבי האישים?

בצאן קדשים מתרך דכאן איירי ביין שבא עם הקרבן ולא בנדבה, וחילוק זה עי' גם ברמב"ם מעה"ק טז' יד' ושם בכס"מ, ובברכת הזבח כתב דהסוגיא כאן דלא כשמואל.

עי' חשק שלמה מה שכתב להוכיח מכאן על שיטת רבי ישמעאל בטומאת משקין.

יצאה קטורת וכו', וקשה הא מפורש בקטורת "ממלח טהור קודש"?

כן הקשה הראב"ד בתורת כהנים ד' יד', שהיה בה מלח בשעת עשייה ולא בשעת הקטרה, וכל"כ התוס' בכריתות ו, ועי' מנחת חינוך קיח' ד', ובמקדש דוד יג' הקשה דאם אינה בשעת הקטרה אמאי דוחה שבת שמו שלמדו מקרא דתקריב?, וצ"ע, ועי"ש עוד מה שכתב לגבי קטורת של יום הכיפורים אי טעונה מלח או לא.

איברים שצלאן וכו', ועי' קרן אורה שגם זה פסול מטעם בישול כמו דם, ולכאורה קשה כיון דמליח הרי הוא כרותח והוי כצלו ומבושל ואיך מולח איברים לפני הקטרה? עי' מנחת חינוך שבת דש אות ה' דהיה מקטירן מיד אחר המליחה, ובחוו"ד יו"ד צא' ט' תי' דבשר שהוא גוש אין בו מליח כרותח, ובהגהות אמרי ברוך שם דרק בצלייה בבשר

פוגם בריח ניחוח ולא במליחה.

דם שבישלו אינו עובר עליו, ועי' ב"י יו"ד פל' וז' דלרש"י והרמב"ם סוגיא זו אינה להלכה, ועי' רשב"א חולין קט. שיש לחלק בין חולין לקדשים, וע"ע מש"כ שם בדף קיא. בשם בעל העיטור דאף שאינו עובר עליו איסור יש בו, ועי' מנחת אברהם (רצד) מקור לזה, ולדעת הרשב"א וכן דעת התוס' שם בחולין איסורו הוא דרבנן חמור, שיש לו עיקר מה"ת ויש להחמיר בספיקו, ולהלכה עי' יו"ד סט' ט"ז סקל"ד וכרתי ופולתי סק"א.

רש"י ד"ה דם שבשלו כתב דאין חייבים אלא על דן הראוי לכפרה, וקשה א"כ למה דם חיה ובהמה טמאה אסור, ועי' טהרת הקודש וקרן אורה.

עי' שיעורי הגרמ"ד הלוי זבחים מה; מה שהביא לחקור בשם הגר"ח בדם שבשלו אי חשיב דם רק שהתורה פטרה האוכלו או שפקע מיניה שם דם, עי"ש מה שיישב קושיית רעק"א לפי זה, ועי"ש שהביא לחקור דאם נימא שבשלו פקע מיניה שם דם, האם גם במליחה אמרינן הכי או רק בבישול עי"ש היטב.

כאן שהקפה באור כאן שהקפה בחמה, באחרוני חקרו האם בחמה אינו בישול גמור ויכול לחזור לכמו שהיה או שאינו בישול כלל, ונ"מ להל' שבת, עי' ח' הגר"ז וקובץ שיעורים פסחים כד: בתוד"ה פרט.

לימא הואיל ואידחי אדחי, ומה שקשה מלקמן נד: דלא ס"ל לר"י דחייה באיסורים, עי' קרן אורה, וע"ע ח' הגר"ז.

כאן בחטאות החיצוניות כאן בחטאות הפנימיות והחילוק מבואר שבפנימיות בעינן טבילה והזאה ובדם קפוי אינו יכול לטבול אצבעו, וקשה א"כ למה לא אמר רב חסדא את חידושו בדם שבשלו לגבי זריקה, ועוד הא גם בחטאות חיצוניות מצינו שבעי טבילה והזאה?

ותי' הגר"ז בשם הגר"ח שבאמת לגבי זריקה דם קפוי מעכב גם בחיצוניות, כי בפועל צריך טבילה והזאה, אלא שלגבי אכילה אינו מעכב רק בחטאות הפנימיות דשם כתיב קרא ד'טבל' ולכן הוא פסול בחפצא דם קפוי ואז מקרי דם שאינו מכפר מש"כ בחיצוניות, זה אינו בחפצא אלא בעיה בפועל שקפוי אינו יכול להזות כסדר, עי"ש עוד.

דם חמור שקרש וכו', עי' רש"י דהחידוש אפילו שהוא בהמה טמאה שאין ראויה לקרבן ועי' שיטמ"ק ורעק"א שתמהו עליה הא גמרא מפורשת בכריתות כ: דחייבים על אכילת דם בהמה טמאה, ומה שתירץ בשיטמ"ק, עי' שאגת אריה (החדשות טז) שתמה עליה, ועי' הגהות חשק שלמה מש"כ דיש לגרוס דם **המור**, עי' בדבריו.

לחין אינם חוצצין, וטעם הדבר למרדכי הוא משום שאין בני אדם מקפידין עליו,

ולתוס' חולין כ: הוא משום שהמים מחלחלין, ועי' חז"א מקוואות ו' ח' ונדה צד' ח'. ובחילוק בין סריך ללא סריך, עי' צאן קדשים וברכת הזבח ברש"י, ע"ע חשק שלמה ורש"ש, ועי"ש בש"ך שהביא הרש"ש יו"ד קצח' כ, ועי' שפ"א שדן מה הדין בחלב ודבש בסרוכין.

בדין מלח סדומית, עי' ח' הגר"ז דהוא מהדין הכללי להביא מן המובחר, ובמה שלמדנו תקריב כל שהו, עי' שיטת הרמב"ם איסו"מ ה' יא', ובמשנה למלך שם.

תקריב אפילו בשבת, וקשה מה צריך ריבוי מיוחד, הא הוי עבודה כשאר עבודות הקרבן?, ועוד שהמליחה אסורה מדין עיבוד ואין עיבוד באוכלין? ות' בח' המיוחסים לרשב"א דס"ד דהוי רק כמכשירי מצוה ולא יותר בשבת, ועל הקושיא השניה תי' דבא להציר מליחה בעולה שכולה כליל ולא חשיבא אוכלים, ובמהר"ם מרוטנבורג סי' ח' תי' דבא להתיר להביא מלח דרך רשוה"ר, או שבא להתיר הבערת המלח יחד עם הקרבן, וע"ע משנה למלך שבת יא' ה' דפעמים מולחים הקרבן עם העור והוי עיבוד של העור, וע"ע באחרונים שדנו משום מבשל, או משום החלב דאסור באכילה, או משום מפרק דמפריד הדם מהבשר, וע"ע מנחת אברהם.

תקריב ואפילו בטומאה, ועי' מנחת אברהם שהוכיח דאירי בטומאת המלח עצמו, ודן מתי יש ה"ת במלח שמקבל טומאה.

יכול יתן בו טעם כבינה, עי' בערוך שפי' מעט מלח כשיעור להתבונן, ובוס' שאנץ פסחים עד. כתב מעט מלח כבינה שמעט ממנה מיישרת את האדם, ועי' חפץ חיים על התורה שלמד מזה כמה ההבדל בינינו לאמוראים שאנחנו מדמים בינה למלח, והם למדו למלח מהבינה, עי"ש היטב.

תוד"ה וכן גרסו וכן לצלי, ומכאן הנידון אם צלי בעי מליחה, עי' רש"י ותוס' פסחים עד., ורשב"א ורא" בתורת הבית בית ג' שער ג', ועי' רמב"ן חולין טו:.

ע"ב

שעל גבי הכבש אין מועלין בו, ופרש"י שהיה נופל לשם כשהיו מולחים את האיברים ודייק הקרן אורה שמה שלכתחילה היה מונח שם מועלין בו, ועי' בגר"ז שהקשה למה צריך קרא לומר שמלח שעל גבי האבר מועלין בו, למה שיפקע קדושתו?, ולכן פירש כאן שבאמת כל הקדושה במלח מתחילה כשנמלח האבר וקודם לכן אינו נקרא "קדשי ה'".

ובעיקר הדין דאין מועלין בו עי' רש"י דאין ראוי להשתמש בו, ובשפת אמת תמה על זה, וביאר בח' הגר"ז דהוי כקדשים שמתו שאין בהם מעילה, ועי' מקדש דוד יג'.

והעלו אותם עולה ל-ה', ועי' ח' הגר"ז יא. שחקר האם זה דין הקרבה בפני עצמו או ש דין הקרבה של קרבן מלות, ועי"ש מה שהוכיח מדברי רש"י כאן ומזבחים קח.

בלשכת המלח ששם היו מולחים עורות קדשים, עי' תוס' מה היו עושים בלשכת המלח ומה בלשכת הפרוה, עי' שיטמ"ק ולח"מ איסו"מ ה' יג', ועי' תחס' ישנים יומא יט. ועזרת כהנים מדות ה' ג'.

על גבי הכבש ששם מולחים את האיברים, ועי' עירובין קד. שמלח שהיו מפזרין על גבי הכבש שלא יחליקו היו מולחים בו עורות הקדשים, ועי' מקדש דוד יג' שהקשה למה לא פירש התם כמו הכא, וביאר שיש לחלק בין מלח דהכא לדעתם שנהנו ממנו.

בראשו של מזבח, ובתוספתא דהיה מונח בקרן דרומית מערבית, ובח' הגר"ז הקשה דבעולת העוף שהיו מולקין בקרן דרומית מזרחית היה צריך להקיף הרבה, עי' חזו"א יל' ל' מה שתירץ.

תוד"ה והקטורת ביארו למה מלחה דווקא בראש המזבח, עי' בדבריהם ועי' ח' הגר"ז

לבונה מתוך ביתו, והטעם פרש"י דכתיב קודם ונתן עליה לבונה, ואח"כ והביאה אל בני אהרן, והקשה התורה תמימה ויקרא ב' ב' אות ט', דגם לגבי שמן כתיב הכי ולמה אותו לא צריך להביא מביתו?, ות' דשאני שמן שהוא מעיקר המנחה ולא דמי ללבונה.

מה עצים משל ציבור אף מלח משל ציבור, וכתב הגר"ז דא"כ מלח כעצים שיחיד המתנדב צריך למוסרו יפה יפה, עי' מה שהקשה לפי זה, ועי' מקדש דוד לה' א'.

כל כהן שאינו שוקל חוטא, עי' רש"י ותוס' וע"ע ירושלמי שקלים א' ג', והרוגאטשובער הוכיח מדי זה שציבור אינו קיבוץ של יחידים אלא דבר חדש של רבים, ולכן אף כשנתנו הכהנים יחד עם הציבור אין חשש לכל מנחת כהן כליל תהיה. ועי' ח' הגר"ז שהקשה דכיון דמכפרים על הכהנים בכל מקרה נחשב ממנום, ובעיקר טעותם של כהנים עי"ש בירושלמי, ועי' רש"י ערכין ד. במהר"ץ חיות עולת שלמה שם.

דמייתי ומסר להון לציבור, ועי' ח' הגר"ז היאך היתה מסירה זו, וכן מה חידושו של בן בוכרי, עי"ש.

בענין חיוב כהנים ונשים בתפילת מוסף, עי' שו"ת רעק"א קמא ט', ועי' קה"י זבחים ד'.
לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעח
להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת
הדף במייל שלח בקשה לכתובת זו, והדף ישלח אליך בל"ג מידי יום.